

ONDERZOEK:
Izegem, Dirk Martenslaan

Voorliggend document is een:

Melding vooronderzoek	
Verslag van resultaten	
Programma van Maatregelen	+
©Niets uit deze uitgave mag worden veeleelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.	

INHOUDSOPGAVE

1	Situering binnen het archeologietraject	2
2	Inhoud en opbouw van het document	3
3	Bijlagen.....	3

1 Situering binnen het archeologietraject

HUIDIG ONDERZOEK	een archeologienota met uitgesteld traject, bestaande uit een bureaustudie
ADVIES	Geen verder onderzoek

Het huidige onderzoek situeert zich binnen het archeologisch traject als volgt:

Regulier traject	Archeologienota	Bureauonderzoek	<<
		[REDACTED]	
		[REDACTED]	
		[REDACTED]	
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	
		[REDACTED]	
		[REDACTED]	
		[REDACTED]	
	[REDACTED]	[REDACTED]	

2 Inhoud en opbouw van het document

Het voorliggende document bevat volgende onderdelen:

DEEL 1	Administratieve fiche	+
DEEL 2	Beschrijving van het onderzoeksgebied	
DEEL 3	Onderzoeksopdracht: bureaustudie	
DEEL 4	Onderzoeksopdracht: landschappelijke boringen	
DEEL 5	Onderzoeksopdracht: prospectie met ingreep in de bodem	
DEEL 6	Assessment van landschappelijke data	
DEEL 7	Assessment van aardkundige data	
DEEL 8	Assessment van historische data	
DEEL 9	Assessment van archeologische data	
DEEL 10	Synthese en waardering	+
DEEL 11	Omschrijving van de maatregelen	

3 Bijlagen

Het voorliggende document is voorzien van volgende bijlagen:

BIJLAGE 1	Inventaris (plannen)
BIJLAGE 2	Verkavelingsplannen
BIJLAGE 3	Sloopopvolgingsplannen
BIJLAGE 4	Gepande toestand van het onderzoeksgebied: sneden, ruimtelijke visie, ...
BIJLAGE 5	Bestand van de 3D-opmeting
BIJLAGE 6	Boorrapporten extern (DOV,...)

ONDERZOEK:
Izegem, Dirk Martenslaan

ONDERDEEL	1
Administratieve fiche/Privacyfiche	
<i>©Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.</i>	

INHOUDSOPGAVE

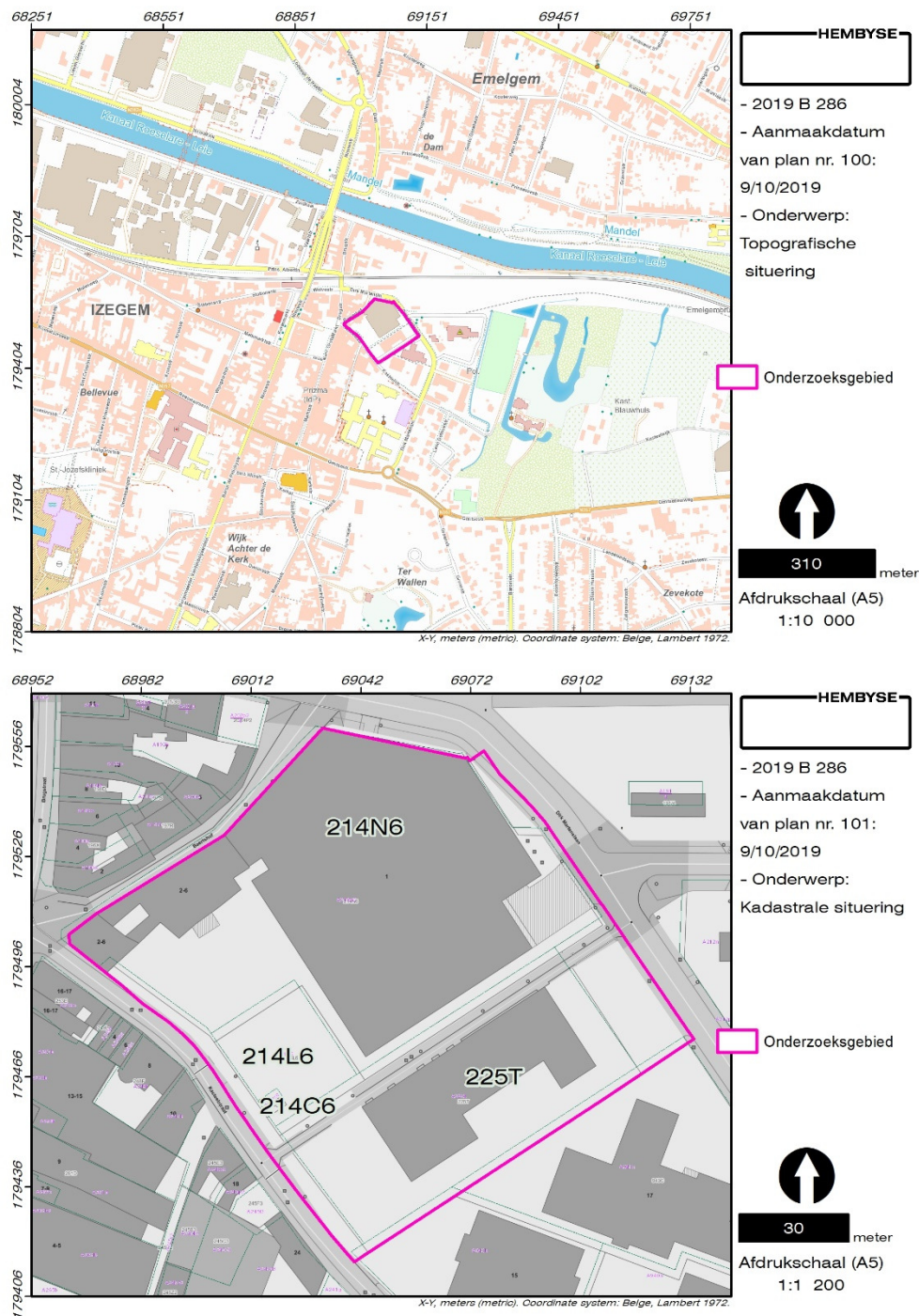
1	Situering van het onderzoek	2
2	Projectcodes	4
3	Betrokken actoren.....	4
4	Bewaring van de data	5

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de topografische kaart en de kadasterkaart.	3
--	---

Figuur 2. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de Vlaamse gemeenten en het Onroerendergoeddepot.....	6
---	---

1 Situering van het onderzoek

Gewest	Vlaams Gewest	
Gemeente	Izegem	
Deelgemeente	n.v.t.	
Straat en straatnummer	Dirk Martenslaan	
Kadastrale situering	Afdeling	1
	Sectie	A
	Percelen	214N6; 214L6; 214C6; 225T; openbaar domein
Lambert 72-coördinaten	N	X: 69032,445/ Y: 179560,840
	Z	X: 69044,087/ Y: 179417,964
Oppervlakte	13401,607 m ²	1,34 ha
Oppervlakte bodemingreep	13401,607 m ²	1,34 ha
Datum van toekenning van de opdracht	29 januari 2019	
Wettelijk kader	Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.	
	Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014.	
Opgemaakt volgens CGP	Versie 4.0	
Duur van het onderzoek	7 werkdagen	
Kostprijs van het onderzoek (privacyfiche)	[REDACTED]	

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de topografische kaart en de kadasterkaart.

2 Projectcodes

Bureaustudie	2019 B 286
Landschappelijke boringen	n.v.t.
Verkennde boringen	n.v.t.
Waarderende boringen	n.v.t.
Prospectie met ingreep in de bodem	n.v.t.
Opgraving	n.v.t.
Interne projectsigle Hembyse bvba	IZE-DML

3 Betrokken actoren

Erkend archeoloog (rechtspersoon)	Hembyse bvba (OE/ER/Archeoloog/2017/00193)	
Erkend archeoloog (natuurlijk persoon)	Bart De Smaele (OE/ERK/Archeoloog/2015/00070)	
	Hadewijch Pieters (OE/ERK/Archeoloog/2017/00168)	
Geraadpleegde (regio)specialisten	n.v.t.	
Initiatiefnemer (privacyfiche)		
	Privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
	Stedenbouwkundige handelingen	Verkaveling van gronden
Omgevingsvergunning:		

4 Bewaring van de data

Plaats en jaar van uitgave	Gent, 2019
Wettelijk depot	ISSN 2566-2732
Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie, volgnummer:	79
Bibliografische referenties	De Smaele B. & Pieters H., 2019. <i>Archeologienota voor de verkaveling van de Strobbe-site aan de Dirk Martenslaan te Izegem</i> , Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie 79, Gent.
Bewaring van archief en ruwe data	Hembyse bvba Kastanjestraat 26, 9000 Gent
Zakelijkrechthouder van het archeologisch ensemble (privacyfiche)	■■■■■ ■■■■■■■■■■ ■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■
Bewaring archeologisch ensemble	n.v.t.
Gebruiker van het archeologisch ensemble	n.v.t.
Bevoegde IOED	BIERADAR
Bevoegd Onroerend Erfgoeddepot (definitieve bewaarplaats van het archeologisch ensemble)	(nog) geen OE depot van toepassing

Figuur 2. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de Vlaamse gemeenten en het Onroerendergoeddepot.

ONDERZOEK:

Izegem, Dirk Martenslaan

ONDERDEEL

10

Synthese en waardering

INHOUDSOPGAVE

1	Datering/interpretatie van de dataset	2
1.1	Volledigheid van de dataset	2
1.2	Huidige dataset.....	2
1.3	Waardering van de archeologische site	4
1.4	Impact van de geplande werken	5
2	Vervolgtraject	6
2.1	Antwoord op de onderzoeksvragen.....	6
2.2	Afweging van de te nemen maatregelen	8
2.3	Bepaling van de te nemen maatregelen	9
2.4	Randvoorwaarden.....	9
3	Bibliografie voor deel 10.....	10

1 Datering/Interpretatie van de dataset

1.1 Volledigheid van de dataset

Het onderzoek kadert in de aanvraag van een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden.

Het uitgevoerde vooronderzoek dat in het Verslag van Resultaten is verwerkt, is een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem in de vorm van een bureaustudie voor een archeologienota.

Het bureauonderzoek kon volledig worden uitgevoerd:

- het plangebied kon worden afgebakend, zowel landschappelijk als kadastraal
- verstoorde zones zijn in kaart gebracht
- de gekende ecologische en aardkundige data zijn geïnventariseerd
- de gekende archeologische en historische waarden en indicatoren van het onderzoeksgebied zijn geïnventariseerd
- het betreft een archeologienota in het kader van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden, waarbij de geplande bodemingrepen in kaart zijn gebracht

Het vooronderzoek heeft, in zijn huidige vorm, de mogelijkheid geboden een landschappelijk, aardkundig, historisch en archeologisch overzicht van het onderzoeksgebied te schetsen en om op basis van de gegenereerde dataset gepaste maatregelen –enkel indien er aanwijzingen zijn voor bewaarde archeologische sites- voor het verdere verloop van het archeologische traject uit te tekenen.

2

1.2 Huidige dataset

Op basis van het assessment van de landschappelijke, aardkundige, historische en archeologische data voor het onderzoeksgebied kan worden gesteld dat een dataset is gegenereerd, die toelaat om het archeologisch kennispotentieel ervan te bepalen. Deze gegevens zijn objectief: mits het toepassen van eenzelfde onderzoeksmethode met dezelfde parameters moet een onderzoeker tot eenzelfde dataset en besluit komen. Men kan zich uiteindelijk afvragen of er middels het raadplegen van de historische data, de historische kaarten, de luchtfoto's en de gekende archeologische gegevens voldoende elementen zijn om de historische en archeologische realiteit van het huidige onderzoeksgebied te bepalen.

De bureaustudie heeft aangetoond dat het onderzoeksgebied zich in de alluviale vlakte van de Mandel bevindt, deze rivier is een zijrivier van de Leie. Tijdens de Laat-Pleistocene periode wordt het gebied gekenmerkt door een breed vertakt

meanderend rivierennetwerk, waarin bewoning en menselijke activiteiten niet mogelijk zijn. De mens koos voor zijn nederzettingen en kampen doelbewust voor de hogere delen van het landschap.

Tijdens het Holoceen volgt een opwarming van het klimaat met een stijging van de zeespiegel tot gevolg. Dit resulteert in een vernatting van het landschap met een meer stabiele loop van de rivieren als gevolg. Hierbij kwamen de lager gelegen gebieden binnen een alluviale vlakte te liggen, waardoor deze slechts geschikt zijn voor landbouw en veeteelt wanneer de rivier op een laag peil staat (seizoenaal). In de laagste delen van het landschap zijn de menselijke activiteiten in het verleden vermoedelijk kleinschalig, zoals de restanten van knuppelpaden die werden teruggevonden op de linkeroever van de Mandel. Deze knuppelpaden bevinden zich in de verveende delen van de Mandelvallei, de aangetroffen structuur (zie Deel 9 van de archeologienota) gaat terug tot de Bronstijd. De mogelijkheden in de alluviale vallei zijn dus beperkt en de meeste activiteiten in deze lage gebieden laten relatief weinig tot geen archeologische sporen na, vooral niet na de veranderingen in het gebied vanaf de Industriële Revolutie. De verveende delen van het landschap zijn tevens grotendeels verdwenen.

Permanente activiteit was wel mogelijk op de hoger gelegen gronden ten zuiden van het onderzoeksgebied, waarvan op basis van archeologisch onderzoek gesteld kan worden dat deze reeds in gebruik zijn sinds de inheems-Romeinse periode, of zelfs al eerder. Deze droge en zandlemige oevers hebben een sterke aantrekkingskracht op de mens uitgeoefend, omwille van strategische en economische redenen.

3

Wanneer deze kennis op de ligging van het onderzoeksgebied geprojecteerd wordt, dan sluit het onderzoeksgebied dus het beste aan bij de alluviale gebieden van de Mandel, waar de archeologische kennis beperkt is. De integratie van het onderzoeksgebied in het stedelijk weefsel van de stad Izegem en het hiermee gepaard gaande intensief afwateren van het gebied geeft heden de indruk dat het een droog gebied betreft, terwijl voorafgaand aan deze waterkundige ingrepen het gebied waarschijnlijk in de winter te nat was, zoals het historische kaartenmateriaal ook aangeeft. Permanente bewoning in het Holoceen lijkt dus weinig waarschijnlijk, waardoor er dus een eerder lage verwachting bestaat voor het aantreffen van goed bewaarde archeologische sporen en structuren.

Vermoedelijk stond het onderzoeksgebied in de schaduw van de drukker gebruikte gronden hoger op de oevers, waar nederzettingen, wegen en dodenakkers elkaar doorheen de eeuwen opvolgden. Er is immers reeds sprake van menselijke bewoning in het gebied vanaf de Karolingische periode. Deze beperkt zich echter tot de oudste stadskern van Izegem, nabij de kerk, ten zuiden van het onderzoeksgebied. Langsheen de huidige Kasteelstraat bevindt zich tot en met de tweede helft van de 19^e eeuw nauwelijks bewoning. Het onderzoeksgebied zelf, en de gebieden ten oosten en ten noorden hiervan, zijn dus gedurende lange tijd in gebruik als akkerland en/of weides, die tevens gekenmerkt worden door een zeer

hoge overstromingsgevoeligheid. Hieraan komt pas een einde na de aanleg van de spoorwegtalud ten noorden van het onderzoeksgebied. Daarna wordt het onderzoeksgebied geleidelijk aan opgenomen in het stedelijk weefsel van de stad, wat voornamelijk vanaf het tweede kwart van de 20^e eeuw in een stroomversnelling geraakt, wanneer de familie Strobbe zich hier vestigt en de bedrijfsinfrastructuur van de drukkerij geleidelijk aan uitbreidt. Het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied wordt dan weer ingenomen door een gebouw waarin verschillende stadsdiensten gehuisvest zijn sinds de jaren 1980.

De bestaande bebouwing, die slechts ten dele onderkelderd is, in combinatie met de aanwezige verhardingen voor parkeerzones, hebben echter een zeer nefaste impact gehad op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed. **Temeer omdat de uitgevoerde sonderingen en boringen in het kader van verschillende bodemonderzoeken hebben aangetoond dat het volledige onderzoeksgebied bestaat uit puinhoudende pakketten die reiken tot minimaal 70 en op de meeste plaatsen 100 centimeter onder het bestaande maaiveld, met uitschieters tot 250cm diep.** Dit is het signaal van een volledig verstoorde bodem, waarbij de Holocene bodemopbouw tot diep in de quartaire sedimenten verstoord is. De kans op het aantreffen van goed bewaarde archeologische sporen en structuren is hier dus zo goed als onbestaand.

1.3 Waardering van de archeologische site

Op basis van de gegevens uit het verslag van resultaten van het uitgevoerde archeologisch vooronderzoek kan worden gesteld dat:

1. Het projectgebied is gelegen binnen de alluviale vlakte van de Mandel en wordt gekenmerkt door een hoge overstromingsgevoeligheid, zowel in het Pleistoceen als in het Holoceen. In het Pleistoceen is er sprake van een verwilderd arctisch rivierensysteem, waarin menselijke bewoning niet voorkwam. In het Holoceen stabiliseerde dit systeem zich tot Leie en Mandel, maar door een gestegen grondwatertafel lenen de alluviale gebieden van de Mandel zich niet voor permanente menselijke activiteiten.
2. Het gebied is dus landschappelijk (in het Holoceen, weliswaar) een alluviaal gebied met een lage archeologische verwachting.
3. Nagenoeg het volledige onderzoeksgebied is bebouwd en de tussenliggende zones bestaan uit verhardingen in -voornamelijk- beton. Een drietal zones zijn dieper verstoord: het betreft een keldergedeelte in het westelijk gelegen hoekhuis, een kelderruimte in het zuidelijke deel van het gebouw van de stadsdiensten en de uitgraving voor de laad- en loskades in het noordoosten van het onderzoeksgebied zoals zichtbaar op het DHMVII.
4. Uit de gegevens van de sonderingen en boringen blijkt dat de bodem binnen het volledige onderzoeksgebied verstoord is tot op een minimale diepte van 80 centimeter onder het maaiveld (en op veel plaatsen nog dieper). De verstoring van de bodem blijft dus niet beperkt tot die zones waarop bebouwing was en is, maar **ook in die zones waarin "slechts" sprake is van**

verhardingen en waar dus algemeen gesteld een betere bewaring van het bodemarchief verwacht wordt.

Op basis van deze data kan dus worden gesteld dat de kans op de aanwezigheid van goed bewaarde archeologische sporen en structuren zo goed als nihil is. Bijgevolg kan worden besloten dat het kennisvermeerderingspotentieel van de site onbestaande is.

1.4 Impact van de geplande werken

Op basis van de inzichten, verworven in de geplande werken binnen het onderzoeksgebied, kan worden gesteld dat de impact van de geplande werken op het bodemarchief bestaat:

- Het verkavelen van het gebied in zes loten
- Het slopen van een deel van de gebouwen/gebouwdelen
- Het opbreken van verhardingen
- Het rooien van bomen en struiken

Na het bekomen van de omgevingsvergunning voor het verkavelen van de gronden zal een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen worden aangevraagd voor het bouwen van enkele bouwblokken in het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied en de herinrichting van de rest van het gebied. Hiervoor zijn de plannen nog in opmaak.

Er wordt uitgegaan van een integrale verstoring van de bodem, maar op basis van de historische data en de kennis van de verstoorde bodemopbouw, is de kans op het aantreffen van (goed bewaarde) archeologische sporen binnen het onderzoeksgebied zo goed als nihil.

Op basis hiervan kan worden besloten dat er geen verdere maatregelen voor het opsporen en het waarderen van eventueel aanwezige archeologische sporen en structuren genomen dienen te worden.

2 Vervolgtraject

2.1 Antwoord op de onderzoeksvragen

Tijdens het bureauonderzoek is een aantal onderzoeksvragen gesteld, die daarvoor het onderliggend kader hadden gevormd.

Bureauonderzoek:

- *Welke aanwijzingen bieden de bestaande landschappelijke en geologische bronnen aangaande de bewaringstoestand van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed?*

De bestaande landschappelijke en geologische bronnen duiden op een Laat-Pleistocene situatie die ongunstig is voor het aantreffen van sporen van menselijke activiteiten. De bestaande landschappelijke en geologische bronnen duiden ook op een Holocene landschappelijke ligging van het onderzoeksgebied in de alluviale vlakte van de Mandel. Naar de aanwezigheid van archeologische sporen en structuren bieden deze data een eerder lage verwachting. Daarenboven wijzen de uitgevoerde sonderingen en boringen dat de bodem binnen het volledige onderzoeksgebied verstoord is tot minimaal 80 centimeter onder het maaiveld. Bijgevolg worden geen bewaarde grondsporen meer verwacht binnen het onderzoeksgebied.

- *Welke aanwijzingen bieden de bestaande historische en archeologische bronnen over het aanwezige archeologisch erfgoed?*

Het gebied bevindt zich in een eerder laaggelegen vlakte waarin meestal eerder sprake kan zijn van seizoenale activiteiten dan van permanente bewoning. Het onderzoeksgebied wordt op het historische kaartenmateriaal dan ook gekarteerd als overstromingsgevoelig gebied en blijft lange tijd in gebruik als akker- en/of weideland. Aan het begin van de 20^e eeuw wordt het gebied geleidelijk aan opgenomen in het stedelijk weefsel van de stad Izegem waarbij sprake is van verschillende fasen van afbraak van bestaande gebouwen enerzijds en nieuwbouw anderzijds. Wanneer dit dus wordt samengebracht met de reeds onderzochte landschappelijke en aardkundige data, en voornamelijk de kennis van de reeds bestaande verstoringen van de ondergrond, kan gesteld worden dat de kans op het aantreffen van archeologische sporen en structuren zeer klein is en de kans op een bewaard kennispotentieel binnen het onderzoeksgebied zéér klein is.

- *Wat is de impact van de geplande werken op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed?*

Het betreft een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden. Gezien het feit dat er nog geen concrete bouwplannen beschikbaar zijn; moet worden uitgegaan van een integrale verstoring van het bodemarchief.

De aardkundige en historische data hebben echter aangetoond dat de kans op het aantreffen van goed bewaard archeologisch erfgoed nagenoeg onbestaande is, waardoor de impact van de geplande werkzaamheden eveneens nihil is.

- *Is verder vooronderzoek of onderzoek noodzakelijk? Zo ja, welke is de te volgen strategie?*

Verder onderzoek op de site is niet noodzakelijk.

2.2 Afweging van de te nemen maatregelen

Het volledige archeologietraject wordt bepaald als een traject van verschillende onderzoeksmethodes, waarbij dient te worden afgewogen of deze individuele methodes mogelijk, nuttig, schadelijk en/of noodzakelijk zijn. In deze fase van het onderzoekstraject werd een bureauonderzoek uitgevoerd en de onderstaande tabel geeft weer welke onderzoeksmethodes in het volledige archeologietraject MOGELIJK, NUTTIG, SCHADELIJK en NOODZAKELIJK zijn.

Soort onderzoek	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Evaluatie
Bureauonderzoek	JA	JA	NEE	JA	Is reeds uitgevoerd.
Archiefonderzoek	JA	NEE	NEE	NEE	Dieper archiefonderzoek kán eventueel historische data opleveren, maar op basis van de beschikbare data heeft aanvullend archiefonderzoek geen impact meer op het te volgen archeologietraject.
Geofysisch onderzoek	JA	NEE	NEE	NEE	Zonder concrete onderzoeksvragen is dit niet zinvol. Tevens laat de bodembedekking dit niet toe.
Veldkartering	JA	NEE	NEE	NEE	De huidige kennis van de bodem biedt geen onderzoeksvragen voor landschappelijke boringen.
Landschappelijke boringen	NEE	NEE	NEE	NEE	De beschikbare aardkundige data wijzen geenszins op de bewaring van paleo-horizonten, wel integendeel.
Verkennde en waarnemende archeologische boringen	NEE	NEE	NEE	NEE	
Proefsleuven	JA	JA	NEE	JA	Er zijn geen aanwijzingen meer voor een bewaard bodemarchief.
Vlakdekkend onderzoek	JA	NEE	NEE	NEE	Nvt.

Op basis van deze evaluatie en de reeds uitgevoerde onderzoeken, kan gesteld worden dat het archeologietraject als volledig kan worden beschouwd.

2.3 Bepaling van de te nemen maatregelen

Op basis van de kennis van de geplande werken is een behoud in situ van het bodemarchief niet mogelijk. Binnen het te ontwikkelen gedeelte van het onderzoeksgebied zal het bodemarchief door de geplande werken immers volledig verstoord worden, waardoor strikt gezien een behoud van het mogelijk aanwezige archeologisch erfgoed in situ niet mogelijk is.

Gezien het feit echter dat de ingezamelde data aangetoond hebben dat het onderzoeksgebied geen potentieel tot archeologische kenniswinst bevat, worden verdere maatregelen niet noodzakelijk geacht. De werken hebben geen impact op het archeologisch kennispotentieel.

In deze optiek is het gedetailleerd uittekenen van het vervolgtraject niet noodzakelijk en het omschrijven van gedetailleerde maatregelen is niet noodzakelijk.

2.4 Randvoorwaarden

Op basis van de beschikbare data kan worden gesteld dat de kans op het aantreffen van archeologische resten die een potentieel op kenniswinst herbergen, heel klein is. Er wordt geen verder onderzoek geadviseerd en het opnemen van randvoorwaarden bij de omgevingsvergunning is niet noodzakelijk.

Na het bekomen van de omgevingsvergunning voor de geplande bouwwerken is de melding van archeologische toevalsvondsten wettelijk verplicht (artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013).

3 Bibliografie voor deel 10

Naslagwerken

Code Van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 4.0.

Borremans M., 2015. *Geologie van Vlaanderen*, Academia Press, Gent.

Van Ranst E. & Sys C., 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Universiteit Gent, Gent.

Van Zijverden W. & De Moor J., 2014. *Het groot profielenboek; Fysische geografie voor archeologen*, Leiden.

Online bronnen:

<http://www.geopunt.be/>

<https://www.dov.vlaanderen.be/>

Hembyse Archeologie is een handelsnaam van Hembyse bvba.

Maatschappelijke zetel: Kastanjestraat 26, 9000 Gent

BTW: BE 0677.720.687

IBAN: BE25890214307282

BIC: VDSP BE 91

Tel. 0032 472 89 97 66

E-mail: info@hembyse.net

Website: www.hembyse.net

HEMBYSE

